

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inrichting repressieve brandweerbzorg

Regiobeeld 08 - Gelderland-Zuid

Inhoudsopgave

1	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1.1	Opkomsttijden	4
1.2	Samenstelling basisbrandweereenheden	6
1.3	Beschikbaarheid personeel	8
2	Inleiding	9
2.1	Inrichting van de repressieve brandweezorg	9
2.2	Opbouw van het regiobeeld	10
2.3	Beschrijving van de brandweer Gelderland-Zuid	10
3	Beoordeling van de regio	12
3.1	Opkomsttijden	12
3.1.1	Inleiding	12
3.1.2	Beoordeling op de toetspunten	13
3.2	Samenstelling van basisbrandweereenheden	19
3.2.1	Inleiding	19
3.2.2	Beoordeling op de toetspunten	19
3.3	Beschikbaarheid brandweerpersoneel	24
3.3.1	Inleiding	24
3.3.2	Bevindingen	24
I	Bijlagen	
	Enquête brandweerpersoneel	27
II	Afkortingen	29

1

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: Inspectie JenV) onderzocht van september 2016 tot en met mei 2017 in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de inrichting van de repressieve brandweezorg. De Inspectie JenV spitste dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

De bevindingen uit het onderzoek zijn afgezet tegen de negentien toetspunten uit het toetsingskader dat de Inspectie heeft opgesteld op basis van de wet- en regelgeving (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

In dit regiobeeld geeft de Inspectie weer in hoeverre de veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: VRGZ) voldoet aan de toetspunten en daarmee aan de wet- en regelgeving. Dit levert het voorliggende beeld op.

1.1 Opkomsttijden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp acht toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel a. *Toetspunten opkomsttijden*

Toetspunt	Deelonderwerp
1	Actueel dekkingsplan
2	Actueel brandrisicoprofiel
3	Overzicht berekende opkomsttijden
4	Overzicht berekende overschrijdingen
5	Bestuursbesluit over opkomsttijden
6	Overzicht feitelijke opkomsttijden
7	Analyse feitelijke opkomsttijden
8	Verbetervoorstellen aan bestuur

Het dekkingsplan brandweer in de VRGZ is uit 2008 en is herbevestigd in 2012. Daarmee overschrijdt de VRGZ de termijn van vier jaar die hiervoor in de Wet veiligheidsregio's is aangegeven. De regio is momenteel wel in een vergevorderd stadium in het proces tot het vaststellen van een nieuw dekkingsplan. Het dekkingsplan is gegrond op de gegevens van alle objecten (inclusief de markante objecten) in de regio. De regio heeft deze ingedeeld naar objectcategorieën en daaraan een risico toegekend. Hiervoor gebruikt de regio de Care-software. Het brandrisicoprofiel wordt regelmatig geactualiseerd.

De regio beschikt over (grafische) overzichten per gemeente, waarin is aangegeven of objecten binnen de betreffende tijdnorm uit het Besluit veiligheidsregio's (hierna: Bvr) kunnen worden bereikt. In deze overzichten maakt de regio geen verdeling naar de objectcategorieën uit het Bvr. Bij objecten die niet binnen de Bvr-tijdnorm bereikt kunnen worden, is de mate van overschrijding maar summier inzichtelijk.

Bij de vaststelling van het huidige dekkingsplan heeft het algemeen bestuur de Bvr-tijdnormen als opkomsttijden voor de regio vastgesteld. Daarbij maakt het bestuur geen expliciete keuzes in het accepteren van overschrijdingen of het op regionaal niveau vaststellen van (risicobeperkende) maatregelen.

De regio rapporteert sinds kort aan het bestuur over de feitelijke opkomsttijden en de genomen maatregelen. De voorgaande jaren is het regionaal bestuur hiervan niet op de hoogte gesteld, maar vond rapportage (op verzoek) per gemeente plaats. Ook een analyse van de opkomsttijden vond tot voor kort niet plaats. Met het jaarlijks uitbrengen van de Brandweerbrief gebeurt dit nu wel structureel. Een analyse op de genomen (risicobeperkende) maatregelen vindt (nog) niet plaats.

De veiligheidsregio legt voorstellen tot verbetering van de opkomsttijden voor aan het bestuur. De bestuursvoorstellen bevatten de overwegingen die daartoe aanleiding geven.

Conclusie

De veiligheidsregio Gelderland-Zuid voldoet aan de toetspunten 2, 3, 4 en 8. De regio voldoet momenteel niet aan toetspunt 1 (actueel dekkingsplan), maar wel na afronding van het proces om tot een nieuw dekkingsplan te komen. Op toetspunt 5 (bestuursbesluit over opkomsttijden) voldoet de regio maar beperkt. De regio hanteert de Bvr-tijdnormen als de opkomsttijden voor de regio, maar overschrijdt deze bij veel objecten. Het bestuur spreekt zich niet uit of zij dit accepteert, dan wel andere opkomsttijden vaststelt voor deze objecten. Op de toetspunten 6 en 7 (overzicht, respectievelijk analyse van feitelijke opkomsttijden) kan nog optimalisering plaatsvinden door hierbij ook het overzicht en analyse van de genomen (risicobeperkende of andere) maatregelen te betrekken.

Aanbevelingen

- Rond het proces om te komen tot een nieuw dekkingsplan voortvarend af.
- Accepteer gemotiveerd de overschrijdingen bij de objecten die niet binnen de Bvr-tijdnormen kunnen worden bereikt of stel hierbij afwijkende opkomsttijden vast.
- Betrek bij het overzicht en analyse van feitelijke opkomsttijden ook de voortgang en het effect van de genomen (risicobeperkende of andere) maatregelen.

1.2 Samenstelling basisbrandweereenheden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp zeven toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel b. Toetspunten samenstelling basisbrandweereenheden

Toetspunt	Deelonderwerp
9	Besluit over samenstelling basisbrandweereenheden
10	Borgen niveau van brandweezorg
11	Borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel
12	Borgen interregionale bijstand
13	Inzicht in bereikte effecten
14	Analyse van bereikte effecten
15	Besluit tot verbetering

Het bestuur heeft voor een aantal posten besloten tot toepassing van een afwijkende voertuigbezetting. Het daarmee beoogde doel is per post vastgelegd. Deze bestuursbesluiten dateren al van voor de regionalisering. De OR is betrokken bij het besluitvormingsproces op dit onderwerp.

Bij maatgevende incidenten (binnenbrand woning) komt altijd de slagkracht van een tankautospuiter, bemand met zes personen (hierna: TS6) ter plaatse, eventueel in een 'samengestelde eenheid'. Op het eerst arriverende voertuig bevindt zich altijd een bevelvoerder.

De regio besteedt de nodige aandacht aan de veiligheid van het personeel, maar heeft voor de inzet met een TS4 nog geen specifieke Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) opgesteld.

De toepassing van variabele voertuigbezetting in de VRGZ tast het kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken over het leveren van interregionale bijstand niet aan.

De regio evalueert en analyseert de resultaten van de toepassing van de variabele voertuigbezetting. Met name de pilot SIV2 is grondig geëvalueerd. Uit de evaluaties van de toepassing van de TS4 blijkt maar beperkt in hoeverre de daarmee beoogde doelen (deze zijn verschillend per gemeente) worden bereikt. Op basis van de evaluaties zijn verbetervoorstellen en aanbevelingen opgesteld, maar niet gericht op de beoogde doelen. De VRGZ heeft hieromtrent geen voorstellen aan het bestuur voorgelegd.

Conclusie

De VRGZ voldoet aan de toetspunten 9, 10 en 12. Op toetspunt 11 (borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel) dient nog verbetering plaats te vinden door een RI&E op te stellen, deze te laten goedkeuren en het daarop gebaseerde plan van aanpak voortvarend uit te voeren. Op de toetspunten 13 en 14 (inzicht in en analyse van de bereikte effecten) kan nog verbetering plaatsvinden door bij de evaluaties en analyses van variabele voertuigbezetting de beoogde

doelen daarvan te betrekken. Toetspunt 15 (besluit tot verbetering) blijft buiten beschouwing, omdat de regio nog geen voorstellen hiertoe aan het bestuur heeft voorgelegd.

Aanbevelingen

- Stel voor de inzet van de TS4 een RI&E op, evenals een daarop gebaseerd plan van aanpak. Laat deze RI&E toetsen door een gecertificeerde arbodienst en voer het plan van aanpak voortvarend uit.
- Betrek de bij de toepassing van variabele voertuigbezetting beoogde doelen in de evaluaties en analyses daarvan.

1.3 Beschikbaarheid personeel

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp vier toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel c. *Toetspunten beschikbaarheid personeel*

Toetspunt	Deelonderwerp
16	Inzicht in beschikbaarheid op korte en langere termijn
17	Maatregelen bij (dreigende) tekorten
18	Analyse beschikbaarheid
19	Bestuursinformatie over beschikbaarheid

De regio heeft de verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van voldoende (vrijwillig) repressief personeel belegd bij de groepschefs. Deze kunnen naar eigen keuze gebruik maken van een ondersteunende app of roostersysteem. Een pilot met 'slimme' pagers is afgerond en de toepassing daarvan wordt naar behoefte geïmplementeerd. In een enkel geval wordt een piketsysteem toegepast. De groepschef is bij beschikbaarheidsproblemen bevoegd om maatregelen te nemen om deze op te lossen. Hierbij kan de inzet van de 'flexpool' aangevraagd worden. Bij onoplosbare problemen stelt hij/zij de post bij de meldkamer buiten dienst. Die stelt de commandant brandweer daarvan op de hoogte.

Op de beschikbaarheid op langere termijn is beperkt zicht. De VRGZ zoekt naar manieren om hierop beter te kunnen sturen, bijvoorbeeld middels het aannamebeleid.

Het bestuur wordt niet geïnformeerd over de beschikbaarheid van het brandweerpersoneel op korte of langere termijn.

2

Inleiding

2.1 Inrichting van de repressieve brandweezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: de Inspectie JenV) houdt toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland. Een van de kerntaken binnen de brandweezorg betreft de repressieve brandweezorg, het daadwerkelijk optreden bij branden en hulpverleningen. Dit wordt in elke veiligheidsregio uitgevoerd door een (regionale) brandweer. De wijze waarop de veiligheidsregio's de repressieve brandweezorg hebben ingericht dient te voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Die bestaat vooral uit de Wet veiligheidsregio's (hierna: de Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (hierna: het Bvr), maar ook uit de wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Naast deze formele wetgeving zijn op de inrichting van de repressieve brandweezorg ook branche-afspraken en -normen van toepassing. Dit geheel vormt het kader waaraan moet worden voldaan.

De Inspectie JenV heeft van september 2016 tot en met mei 2017 onderzocht in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan deze wet- en regelgeving. De Inspectie spitst dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

Het Hoofd van de Inspectie JenV heeft het regiobeeld besproken met de portefeuillehouder brandweezorg in het bestuur en de commandant brandweer.

2.2 Opbouw van het regiobeeld

De opbouw van het regiobeeld volgt de drie onderwerpen uit het onderzoek en de daarbij behorende toetspunten uit het toetsingskader (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

De Inspectie JenV beoordeelt per toetspunt in hoeverre de veiligheidsregio daaraan voldoet of invulling geeft en gebruikt hiervoor de bij het toetspunt beschreven 'norm' als referentie.

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding op het onderwerp. Vervolgens geeft de Inspectie per toetspunt de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

2.3 Beschrijving van de brandweer Gelderland-Zuid

Het verzorgingsgebied van de brandweer Gelderland-Zuid ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Kaart van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid met de brandweerposten
(Bron: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl)

Het verzorgingsgebied

De veiligheidsregio Gelderland-Zuid (hierna: VRGZ) bestaat uit 16 gemeenten, heeft een oppervlakte van circa 1.040 km², telt ruim 530.000 inwoners en is bebouwd met ruim 279.000 gebouwen.

Het gebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van vijf grote vaarwegen (Neder-Rijn, Waal, Maas, Amsterdam-Rijnkanaal en Maas-Waalkanaal), diverse snelwegen (A2, A15, A50, A73, A325 en A326) en een goederenspoorverbinding (Betuweroute). De regio heeft voornamelijk een landelijk karakter, met landbouw, veeteelt en fruitteelt. Het oosten van de regio, rondom Nijmegen, heeft een overwegend stedelijk karakter.

De regio beschikt over een uitgeschreven risicoprofiel voor de regio. Een belangrijk element hierin is de Waal, de belangrijkste transportader over water in Nederland. Het merendeel van het vervoer van goederen en grondstoffen, waaronder ook gevaarlijke stoffen, tussen Europoort en Duitsland gebeurt over deze rivier. Dat vervoer gebeurt ook over de in de regio gelegen snelwegen en het spoor. Daarnaast kent de regio een aantal bedrijven die vallen onder de werking van het Besluit Risico's Zware Ongevallen. Andere elementen uit het risicoprofiel zijn onder meer overstromingsgevaar en bosbranden (rondom Groesbeek).

De brandweer

De brandweer Gelderland-Zuid bestaat uit ongeveer 1.000 brandweermannen en -vrouwen, waarvan zo'n 720 vrijwillige- en 200 beroepsbrandweermensen. Zij verrichten hun werk vanuit 36 brandweerposten in de regio. Op 1 januari 2013 is de brandweer in Gelderland-Zuid geregionaliseerd en spreekt men over één brandweerkorps: Brandweer Gelderland-Zuid. Dit korps maakt deel uit van de VRGZ.

De brandweer Gelderland -Zuid handelde in 2016 1.239 brandmeldingen af en 1.510 OMS-meldingen. In 2016 waren er 332 branden in gebouwen en bijgebouwen en 500 buitenbranden. In 2016 rukte de brandweer voor hulpverlening onder meer 359 keer uit voor ongevallen, 223 keer voor gezondheid en 188 keer voor 'leefmilieu' (bijvoorbeeld wateroverlast en stormschade).

3

Beoordeling van de regio

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie JenV de mate waarin de veiligheidsregio Gelderland-Zuid voldoet aan de toetspunten uit het toetsingskader. Per toetspunt geeft de Inspectie de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

3.1 Opkomsttijden

3.1.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de in de regio bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden voor de basisbrandweereenheden en de redvoertuigen. Deze zijn gebaseerd op de tijdnormen uit het Bvr. Het bestuur heeft echter de bevoegdheid daarvan gemotiveerd af te wijken en andere opkomsttijden vast te stellen. In dat geval kijkt de Inspectie naar de mate waarin het bestuur rekening heeft gehouden met het brandrisicoprofiel en of het bestuur dit besluit op een zorgvuldige en ordentelijke wijze heeft genomen.

Vervolgens kijkt de Inspectie naar de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden en in hoeverre die overeenkomen met de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. De regio dient te analyseren wat de oorzaak is van de verschillen en in hoeverre dit aanleiding geeft tot aanpassingen.

3.1.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 1

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan

Beoordeling

Het dekkingsplan is ouder dan vier jaar. De veiligheidsregio is op dit moment wel in een verevorderd stadium in het proces tot het vaststellen van een nieuw dekkingsplan.

Bevindingen

Het huidige dekkingsplan van de VRGZ dateert uit 2008. In 2012 is het geactualiseerd. Dit dekkingsplan is gebaseerd op de gegevens vanuit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en berekend met de Care-software¹ (hierna: Care). Hiervoor zijn de uitgangspunten gebruikt van de voormalige 'Leidraad Repressieve Basisbrandweezorg'.

Momenteel bereidt de regio de totstandkoming voor van een omvangrijk brandweezorgplan, waarvan de dekking op basis van opkomsttijden een onderdeel zal vormen. De verwachting is dat dit plan eind 2017 gereed zal zijn. De basis van dit plan is het document 'Analyse Dekkingsplan basisbrandweezorg Veiligheidsregio Gelderland-Zuid', (hierna: 'Analyse Dekkingsplan') d.d. 1 december 2016².

Toetspunt 2

De veiligheidsregio beschikt over een actueel brandrisicoprofiel

Beoordeling

De regio beschikt over de gegevens van alle objecten (inclusief de markante objecten³) in de regio, heeft deze ingedeeld naar objectcategorieën en kent daaraan een risico toe. De regio gebruikt hierbij de Care-software. Dit brandrisicoprofiel wordt regelmatig geactualiseerd.

Bevindingen

De veiligheidsregio beschikt over de gegevens van alle objecten in de regio en gebruikt deze in Care. De objecten zijn ingedeeld naar de verschillende objectcategorieën van het Besluit veiligheidsregio's (hierna: Bvr). Veranderingen in aantal of soort gebouwen worden periodiek aangepast in Care. Dit gebeurt jaarlijks of bij een tussentijdse update van het dekkingsplan. In het document 'Analyse Dekkingsplan' is een overzicht opgenomen van alle 'markante objecten'.

De regio heeft in 2014 een zogeheten 'Brand- en hulpverleningsrisicoprofiel' opgesteld. Dit bestaat uit het brandrisicoprofiel en is aangevuld met een hulpverleningsrisicoprofiel. Het profiel levert de basisgegevens voor de vakgebieden

¹ Care is een softwareprogramma waarmee kan worden berekend wat de opkomsttijden van de verschillende brandweereenheden zijn, uitgaande van de locaties van brandweerkazernes en de wegen- infrastructuur.

² Opgesteld door bureau Falck.

³ De term 'Markante objecten' is genoemd in de Handreiking van de minister van Veiligheid en Justitie en bevat in elk geval de inrichtingen die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen en de gebruiksvergunningplichtige inrichtingen.

risicobeheersing en incidentenbestrijding. De VRGZ heeft in het profiel een analyse gemaakt met behulp van een methodiek om gebouwcategorieën te scoren op hun risico aan de hand van de formule $\text{Risico} = \text{Naleving} \times \text{Effect}$. Dit geeft een meer gedetailleerd overzicht van de eerder genoemde objectsoorten (op basis van gebruiksfunctie) met daarin een gradatie van de mate van het risico. In dit document staat ook hoeveel objecten per gebruiksfunctie er in de regio aanwezig zijn.

De regio heeft tevens een 'Integrale Risicoanalyse' ontwikkeld en bestuurlijk vastgesteld. Deze is opgesteld samen met de omgevingsdiensten en toegelicht aan alle gemeenten, waarbij het Brand- en hulpverleningsrisicoprofiel van de VRGZ als basis is gebruikt. In de Integrale Risicoanalyse zijn de risico's per objectcategorie verder uitgewerkt en is tevens bepaald welke maatregelen verschillende partijen moeten nemen om brandrisico's te beperken.

Toetspunt 3

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht (bijvoorbeeld in het dekkingsplan) van de berekende opkomsttijden van basisbrandweereenheden en redvoertuigen voor de objecten en objectsoorten

Beoordeling

De regio beschikt over overzichten per gemeente, waarin is aangegeven of objecten binnen de betreffende Bvr-tijdnorm behaald kunnen worden. In de overzichten is geen verdeling naar objectsoorten gemaakt.

Bevindingen

De veiligheidsregio presenteert in het dekkingsplan een grafisch overzicht van alle objecten per gemeente. Hierin is aangegeven (met verschillende kleuren) welke objecten binnen de Bvr-tijdnorm behaald kunnen worden. Deze overzichten zijn opgesteld voor zowel de eerste tankautospuiter (hierna: TS) als voor het redvoertuig. Voor de redvoertuigen hanteert de regio een (generieke) maximale tijdnorm van 15 minuten.

De veiligheidsregio heeft daarnaast in het document 'Analyse Dekkingsplan' per gemeente een overzicht opgenomen van objecten die wel of niet binnen de Bvr-tijdnorm gehaald kunnen worden, uitgaande van de locaties van de brandweerposten die ook in het overzicht zijn opgenomen. De uitkomsten van de 'Analyse Dekkingsplan' zijn eind 2016 besproken met het bestuur.

In beide documenten staan de objectcategorieën niet specifiek aangegeven. Deze informatie is in Care wel op te vragen.

Toetspunt 4

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de berekende overschrijdingen van de tijdnormen uit het Bvr

Beoordeling

De regio verstrekt het bestuur in het dekkingsplan grafische overzichten waarin staat welke objecten een overschrijding hebben. De mate van overschrijding wordt in het dekkingsplan maar summier aangegeven en niet op objectsoort. Dit gebeurt ook niet in het document 'Analyse Dekkingsplan'.

Bevindingen

De VRGZ verstrekt het bestuur, door middel van het huidige dekkingsplan en het document 'Analyse Dekkingsplan', grafische overzichten van objecten in een gebied (gemeenteniveau), waarbij is aangegeven of deze wel of niet binnen de Bvr-tijdnormen kunnen worden bereikt. Dit is opgesteld voor zowel de dagsituatie als voor de avond-, nacht- en weekendsituatie. Tevens bevat het huidige dekkingsplan een tabel waarin per gemeente staat hoeveel objecten een overschrijding van de berekende opkomsttijd hebben en hoeveel minuten overschrijding het betreft. Omdat de regio dit wilde vergelijken met de wet- en regelgeving⁴ uit 2008, heeft zij specifiek in beeld gebracht welke objecten een overschrijding hebben van maximaal 1 minuut en welke objecten meer dan 1 minuut overschrijding hebben. Na invoering van de Wvr wordt met deze minuut overschrijding niet meer gerekend.

De overzichten uit beide plannen zijn niet uitgesplitst naar de verschillende Bvr-objectcategorieën. Deze informatie, de type objecten en de mate van overschrijding, is in de regio vanuit Care wel bekend.

De regio heeft in het document 'Analyse Dekkingsplan' een apart grafisch overzicht (plots) opgenomen van alle markante objecten in de regio. Tevens bevat dit document een tabel met de aantallen en percentages van de markante objecten die binnen de Bvr-tijdnorm bereikt kunnen worden.

Toetspunt 5

Het bestuur besluit gemotiveerd tot acceptatie van de berekende overschrijdingen en/of stelt afwijkende opkomsttijden vast

Beoordeling

Het algemeen bestuur heeft bij de vaststelling van het huidige dekkingsplan de Bvr-tijdnormen als opkomsttijden voor de regio vastgesteld. Daarbij maakt het bestuur geen expliciete keuzes in het accepteren van overschrijdingen of het op regionaal niveau vaststellen van (risicobepalende) maatregelen.

Bevindingen

Het bestuur past bij het vaststellen van het huidige dekkingsplan de tijdnorm van het Bvr toe, ondanks dat deze bij veel objecten worden overschreden. In het huidige dekkingsplan worden per gemeente suggesties van te nemen maatregelen gegeven

⁴ De Leidraad repressieve basisbrandweezorg.

om de overschrijding van de opkomsttijd te verkleinen of het risico op een andere wijze te beperken.

De gemeenten in de regio gingen vóór de regionalisering verschillend om met overschrijdingen van de Bvr-tijdnormen, maar sinds 2013 hanteert de VRGZ de Bvr-tijdnormen voor alle gemeenten. Sommige gemeenten hebben daarop aanvullende maatregelen getroffen. Maatregelen die sommige gemeenten hebben genomen zijn zowel preventief als repressief van aard. Preventieve maatregelen zijn getroffen vanuit het team Brandveilig Leven en kunnen bestaan uit:

1. Objectgerichte werkzaamheden (gericht op de gebouwcategorieën uit het brand- en hulpverleningsrisicoprofiel);
2. Doelgroepenbeleid (voorlichting aan kwetsbare doelgroepen);
3. Projecten (algemene voorlichtingsactiviteiten).

Deze maatregelen staan beschreven in het Programma Risicobeheersing.

Een repressieve maatregel die is getroffen om de overschrijding te reduceren is het inrichten van een dagdienstbezetting op een aantal plaatsen zodat de uitruktijd wordt bekort. Daarnaast heeft de regio (bestuurlijk) besloten om operationele grenzen te herzien.

Het merendeel van de gemeenten in de VRGZ kampt met een overschrijding van de Bvr-tijdnormen, maar er zijn vervolgens op bestuurlijk niveau geen expliciete keuzes gemaakt over het al dan niet accepteren daarvan.

In het nieuwe brandweezorgplan in 2017 wil de VRGZ daarin meer eenheid en eenduidigheid krijgen, onder andere door het bestuur daarbij nadrukkelijker te betrekken.

Toetspunt 6

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur overzicht(en) van de feitelijke opkomsttijden en de voortgang van de genomen maatregelen

Beoordeling

De regio rapporteert sinds kort aan het bestuur over de feitelijke opkomsttijden en de genomen maatregelen. De voorgaande jaren is het regionaal bestuur hiervan niet op de hoogte gesteld, maar vond rapportage (op verzoek) per gemeente plaats.

Bevindingen

De regio registreert de opkomsttijd via het Gemeenschappelijk meldkamersysteem en gebruikt deze informatie in de AG5-software⁵. De regio registreert bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) de gehele opkomsttijd, totdat de gehele slagkracht van een TS6 ter plaatse is. Als eerst met een TS4 wordt uitgerukt, registreert de regio dus de opkomsttijd van het tweede (de slagkracht van een TS6 complementierend) voertuig.

⁵ AG5 is software om een aantal administratieve processen rondom de repressieve organisatie van de brandweer te ondersteunen. Het kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor het maken van analyses van opkomsttijden, maar ook voor het registreren van vakbekwaamheid of uitbetalen van brandweervrijwilligers.

De wijze van rapporteren over de gerealiseerde opkomsttijden en eventueel getroffen risicobeperkende maatregelen vond in het nabije verleden per gemeente plaats en kende verschillen daarin. Bovendien werd dit niet standaard met het bestuur gedeeld, maar slechts op verzoek. Een aantal repressieve indicatoren, waaronder het gerealiseerde opkomstpercentage voor de gehele regio, werd wel in de Jaarrekening opgenomen.

De regio heeft in april 2017 de 'Brandweerbrief 2016' voorgelegd aan het algemeen bestuur, waarmee wordt aangesloten op de regionale Planning & Control-cyclus. Dit wil de regio jaarlijks met een Brandweerbrief over het voorgaande jaar herhalen. De Brandweerbrief 2016 bevat onder andere informatie over de gerealiseerde opkomsttijden in 2016. De regio geeft op dit punt aan dat de brandweer in 64,1% van de gevallen binnen de Bvr-tijdnormen aanwezig was bij incidenten in een van de Bvr-objectcategorieën. Volgens de regio verhoudt dit zich goed met de voorgaande jaren en sluit het tevens goed aan op het landelijke gemiddelde.

Daarnaast bevat de Brandweerbrief 2016 informatie over de voortgang van de genomen maatregelen in het kader van Brandveilig Leven. Zo blijkt dat in 2016 veel aandacht is gegeven aan algemene voorlichting aan inwoners, bezoekers en bedrijven en dat er doelgroepgericht is gewerkt.

Toetspunt 7

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de resultaten van de genomen maatregelen

Beoordeling

De VRGZ analyseerde in het nabije verleden de opkomsttijden niet structureel. Met het jaarlijks uitbrengen van de Brandweerbrief vindt dit nu wel structureel plaats. Hierbij betreft de regio een analyse op de genomen maatregelen (nog) niet.

Bevindingen

De regio analyseert de feitelijke opkomsttijden, maar niet structureel de uitrukken waarbij de berekende opkomsttijd niet is behaald. Men wil dit in de toekomst wel gaan doen. De regio analyseert soms wel een incident, bijvoorbeeld op basis van een After-Action-Review (hierna: AAR), op basis van informatie van het Team Brandonderzoek (hierna: TBO) of op verzoek van de operationeel leidinggevende.

De Brandweerbrief 2016 bevat een korte analyse van de feitelijke opkomsttijden. De regio geeft aan dat de reden voor overschrijding van de Bvr-tijdnormen vooral ligt in de uitruktijden: vrijwilligers wonen niet allen dichtbij de kazerne of moeten vanaf hun werk komen. Daardoor hebben zij een relatief lange uitruktijd. Verder wordt aangegeven dat de overschrijding van de tijdnormen in de meeste gevallen niet meer dan één of twee minuten bedraagt. In de Brandweerbrief 2016 staat dat de brandweer in 74,3 procent van de gevallen binnen de Bvr-tijdnorm plus 1 minuut ter plaatse was en in 80,7 procent van de gevallen binnen de norm plus 2 minuten.

De effecten van de genomen maatregelen in het kader van Brandveilig Leven meet de regio op de output van de werkzaamheden. Dit wordt geregistreerd. De regio moet nog vaststellen hoe het effect (outcome) op een betrouwbare en valide wijze

gemeten kan worden. Hiervoor sluit de regio aan bij landelijke ontwikkelingen en initiatieven in andere regio's.

Toetspunt 8

Het bestuur besluit over de voorstellen tot verdere verbetering/optimalisering

Beoordeling

De veiligheidsregio legt voorstellen tot verbetering van de opkomsttijden voor aan het bestuur. De bestuursvoorstellen bevatten de overwegingen die daartoe aanleiding geven.

Bevindingen

Het bestuur heeft de beleidsdocumenten (o.a. Meerjarenbeleidsplan 2016-2019) vastgesteld, die de richting van de verbeteringen aangeven. Met het bestuur is afgesproken dat voorstellen voor verbeteringen eind 2017 integraal in het Brandweezorgplan worden aangeboden. Daarop vooruitlopend is in december 2016 besloten tot invoering van operationele grenzen op acht specifieke knelpunten. Ook is besloten tot uitvoering van pilots met variabele voertuigbezetting om te kunnen bepalen in hoeverre dit de organisatie van de repressieve brandweezorg kan verbeteren.

3.2 Samenstelling van basisbrandweereenheden

3.2.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden. Standaard bestaat deze uit zes personen, een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen. Het bestuur heeft de bevoegdheid hiervan af te wijken, mits het bestuur daarvoor een duidelijke reden heeft. Indien wordt afgeweken moet het bestuur rekening houden met twee expliciet in het Bvr omschreven voorwaarden. Deze hebben betrekking op de brandweezorg aan de burger en op de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Bij de beoordeling of aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft de Inspectie JenV ook de resultaten van de internet-enquête onder het brandweerpersoneel naar de veiligheidsgevoelens bij de verschillende samenstellingen van basisbrandweereenheden.

Indien een afwijkende samenstelling wordt toegepast is, naast de bepalingen uit het Bvr, ook het landelijk kader Utruk op Maat (hierna: UoM) van toepassing. De Inspectie JenV beoordeelt of de regio zich houdt aan de bepalingen van deze brancherichtlijn.

Bij de toepassing van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden dient de regio na enige tijd te evalueren in welke mate het beoogde doel van de toepassing daarvan is bereikt. Hierbij dient de regio ook de voorwaarden die het Bvr verbindt aan de mogelijkheid tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden te betrekken. Uit de evaluatie dient te blijken of er aanleiding bestaat tot aanpassingen.

3.2.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 9

Het bestuur neemt een gemotiveerd besluit over de samenstelling van basisbrandweereenheden indien wordt afgeweken van de standaardsamenstelling

Beoordeling

Het bestuur heeft voor een aantal posten besloten tot toepassing van een afwijkende voertuigbezetting. Het daarmee beoogde doel is per post vastgelegd. Deze bestuursbesluiten dateren al van voor de regionalisering. De OR is betrokken bij het besluitvormingsproces op dit onderwerp.

Bevindingen

De standaardsamenstelling van een basisbrandweereenheid in de VRGZ is een TS6, maar ook andere vormen komen voor in de regio. Dit zijn de TS4 (tankautospuiter met vier personen) en de SIV2 (snel interventie voertuig met twee personen)

De VRGZ vindt dat brandweezorg op alle gebieden in de regio dezelfde kwaliteit moet hebben, maar niet overal op dezelfde manier georganiseerd hoeft te zijn. Vanuit dat kader werkt de VRGZ bij een aantal kazernes met variabele voertuigbezetting. Het gaat om de posten Tiel (TS4 overdag op werkdagen), die in de gemeente Buren (SIV2 als aanvulling op een TS die geen zes personen heeft;

deze SIV2 handelt niet zelfstandig incidenten af), Nijmegen-Noord (SIV2 in de dagsituatie) en Malden (TS4). Deze afwijkende wijze van uitrukken is per post bestuurlijk vastgelegd in een besluitnota. In de besluitnota van Tiel staat bijvoorbeeld dat op basis van feitelijke uitrukken blijkt dat 85 tot 90% van de incidenten adequaat met een TS4 afgehandeld kan worden. Het doel om te werken met een TS4 is de hulpverlening beter af te stemmen op de hulpvraag, waaronder snellere hulp geboden kan worden. Deze besluitnota's zijn van vóór de regionalisering.

De primaire grondslag voor het toepassen van variabele voertuigbezetting is het effectiever en efficiënter organiseren van de brandweer door het kunnen aanbieden van hulp op maat en daarnaast het verbeteren van de uitruktijden. Criteria voor de inzet van de TS4 zijn beschreven en gekoppeld aan de meldingsclassificaties en inzetvoorstellen. Deze informatie is vervolgens gekoppeld aan de meldkamer.

Variabele voertuigbezetting wordt deels ook ingezet als oplossing voor paraatheidsproblemen bij een aantal vrijwilligersposten en het efficiënter inzetten van mensen en middelen bij de beroepsposten.

De inzet van variabele voertuigbezetting vanuit de post Nijmegen-Noord bevindt zich formeel nog in een pilotfase. Het algemeen bestuur zal op grond van het Brandweezorgplan besluiten of, en zo ja waar, de inzet van een SIV2 in de regio meerwaarde heeft. In Buren, Tiel en Malden vond de inzet van respectievelijk de SIV2 en de TS4 al vóór de regionalisering plaats.

De ondernemingsraad (hierna: OR) is bij het pilottraject SIV2 in Nijmegen en Tiel betrokken geweest in het besluitvormingsproces. De OR adviseerde positief, maar benadrukte wel een aantal aandachtspunten, waaronder het volledig uitvoeren van de Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E).

Toetspunt 10

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden tast het niveau van brandweezorg aan de burgers niet aan

Beoordeling

De regio borgt dat bij maatgevende incidenten altijd de slagkracht van een TS6 ter plaatse komt, eventueel als een 'samengestelde eenheid'. Op het eerst arriverende voertuig bevindt zich altijd een bevelvoerder.

Bevindingen

De regio hanteert het uitgangspunt dat bij een maatgevend incident (binnenbrand woning) minimaal de slagkracht van een TS6 ter plaatse komt. Dit kan in verschillende combinaties zijn, zoals een SIV2+TS6, een TS4+TS6 of direct een TS6. Op het eerst arriverende voertuig bevindt zich altijd een bevelvoerder.

In de eigen evaluaties van de pilots TS4 en SIV2 concludeert de veiligheidsregio dat het werken met de inzet van de SIV2 en de TS4 als vervangende eenheid voor de basisbrandweezorg, de kwaliteit van de brandweezorg voor de burgers niet aantast en juist het handelingsperspectief verbreedt.

Toetspunt 11

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel

Beoordeling

De regio besteedt de nodige aandacht aan de veiligheid van het personeel, maar heeft voor de inzet met een TS4 nog geen specifieke RI&E opgesteld.

Bevindingen

De veiligheidsregio heeft voor de inzet van de SIV2 een 'warme RI&E' (inclusief plan van aanpak) laten opstellen door een gecertificeerde arbo-deskundige. Het plan van aanpak is door de regio uitgevoerd. Voor de inzet van de TS4 is zo'n RI&E nog niet opgesteld. De regio is wel voornemens om voor alle inzetvarianties, waaronder de TS4, een RI&E op te (laten) stellen.

De regio evalueert de uitrukken met een variabele voertuigbezetting. Uit de uitrukverslagen blijkt volgens de regio dat het personeel zich in het merendeel van de inzetten veilig voelde. Daar waar dat niet het geval was, heeft de regio onderzocht wat de oorzaak was en procesaanpassingen gedaan (zoals het aanpassen van meldingsclassificaties en oefeningen).

Selectie

Het brandweerpersoneel dat deelneemt aan de pilots met de SIV2 in Tiel en Nijmegen is specifiek geselecteerd op de inzet van variabele voertuigbezetting. Dit geldt ook voor het SIV2-personeel in Buren. Voor de andere posten geldt dat het TS4-personeel in de regel niet specifiek is geselecteerd, behalve als dit beroepsmedewerkers zijn.

Vakbekwaamheid

De VRGZ beschikt over een beleidsplan vakbekwaamheid, maar dit is niet specifiek afgestemd op de inzet van de verschillende voertuigen. Er is geen regiobreed specifiek opleidings- en oefenprogramma voor de TS4 voor het vakbekwaam worden en vakbekwaam blijven. De regio wil dit gaan opstellen op het moment dat zij ervoor kiest om variabele voertuigbezetting permanent in te voeren. Het brandweerpersoneel dat deelneemt aan de pilots is specifiek opgeleid op de inzet van variabele voertuigbezetting. Voor de pilots SIV2 is een opleidings- en oefenprogramma opgesteld, dat regiobreed wordt toegepast als een SIV2 op een bepaalde post wordt ingezet. De posten Nijmegen, Buren, Tiel en Malden hebben hun oefenprogramma afgestemd op de inzet van respectievelijk SIV2 en TS4.

Aandacht voor verbaal en fysiek geweld

In de VRGZ zijn lokale initiatieven ondernomen met specifieke aandacht voor de weerbaarheid tegen verbaal en fysiek geweld. Er is een agressie- en geweldsprotocol opgesteld, dat nog niet regiobreed is ingevoerd en er zijn trainingen 'omgaan met agressie en geweld' georganiseerd. Ook kunnen helmcamera's worden ingezet.

Uit de door de Inspectie JenV gehouden internet-enquête onder het brandweerpersoneel blijkt dat:

- 10 (37%) van de 27 respondenten die vooral dienst te doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, aangeven dat zij dit niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 15 (56%) respondenten aangeven dat zij dit onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 2 (7%) hierover geen uitgesproken mening hebben.

Toetspunt 12

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand

Beoordeling

De toepassing van variabele voertuigbezetting in de VRGZ tast het kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken over het leveren van interregionale bijstand niet aan.

Bevindingen

De regio beschikt over voldoende TS'en om te kunnen (blijven) voldoen aan de interregionale bijstandsafspraken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de procedure Interregionale Bijstand.

Toetspunt 13

De veiligheidsregio heeft inzicht in de bereikte resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden

Beoordeling

De veiligheidsregio heeft voor de pilot SIV2 evaluatiedoelen gesteld en geeft in haar evaluatie ook antwoord of deze doelen zijn bereikt. Bij de evaluaties van de TS4 is dit minder het geval.

Bevindingen

In het Meerjarenbeleidsplan 2016-2019 heeft de VRGZ opgenomen dat het doel van de inzet met een SIV2 is om ervaring op te doen met de rol van de SIV2, de manieren waarop deze ingezet kan worden en de randvoorwaarden die nodig zijn om de SIV2 eventueel structureel in te voeren. In de evaluatie van de pilot SIV2 wordt hierop antwoord gegeven.

De doelen waarom tot inzet van een TS4 is besloten, zijn wisselend per gemeente waarin hiertoe is overgegaan. Uit de evaluaties van de TS4 blijkt niet in alle gevallen in hoeverre deze doelen ook zijn bereikt.

De regio wil nog meer ervaring opdoen met de inzet van variabele voertuigbezetting. Om die reden is de pilotperiode verlengd. De regio gebruikt onder andere data van de AAR's, die na elk incident wordt ingevuld, om zicht te krijgen op de ervaringen en resultaten van variabele voertuigbezetting.

Toetspunt 14

De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering hiervan

Beoordeling

De regio analyseert de resultaten van de pilots. Met name de pilot SIV2 is vrij grondig geëvalueerd. Uit de evaluaties van de toepassing van de TS4 blijkt maar beperkt in hoeverre de daarmee beoogde doelen (deze zijn verschillend per gemeente) zijn bereikt. Op basis van de evaluaties zijn verbetervoorstellen en aanbevelingen opgesteld.

Bevindingen

De in het kader van de pilot variabele voertuigbezetting opgestelde evaluatierapporten beschrijven in meer of minder mate de aspecten inzetfrequentie, handelingsperspectief, veiligheidsgevoelens, samenwerking, bekwaamheid, materieel en bedrijfsvoering. Op basis hiervan zijn verbetervoorstellen en aanbevelingen opgesteld.

Toetspunt 15

Het bestuur besluit over voorstellen tot verbetering/optimalisering

Beoordeling

De VRGZ heeft geen voorstellen hieromtrent aan het bestuur voorgelegd. Daarom blijft dit toetspunt verder buiten beschouwing.

Bevindingen

Sinds de regionalisering zijn over de inzet van variabele voertuigbezetting geen voorstellen aan het bestuur voorgelegd. De genomen besluiten op dit onderwerp zijn van voor de regionalisering. Ook naar aanleiding van de pilots zijn, conform bestuurlijke afspraken, nog geen bestuurlijke besluiten genomen over het al dan niet structureel invoeren van variabele voertuigbezetting. Het bestuur is geïnformeerd over de pilots en afgesproken is dat eventuele (structurele) inzet van het SIV2 als voorstel in het Brandweezorgplan wordt opgenomen.

3.3 Beschikbaarheid brandweerpersoneel

3.3.1 Inleiding

De Inspectie JenV onderzoekt voor dit onderwerp vooral de wijze waarop de veiligheidsregio borgt dat er te allen tijde voldoende brandweermensen beschikbaar zijn om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Vooral waar sprake is van van huis opkomende vrijwilligers blijkt dat problemen op te kunnen leveren.

Waar het vroeger voldoende was om een groot aantal brandweermensen te alarmeren in geval van brand en er dan ook altijd voldoende opkwamen naar de post, is dat de laatste jaren onder druk komen staan. Dit brengt de noodzaak met zich mee dat de veiligheidsregio inzicht moet hebben in het aantal beschikbare brandweerlieden, zowel in actuele omstandigheden als in de ontwikkelingen daarin op langere termijn.

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op deze toetspunten.

3.3.2 Bevindingen

Toetspunt 16

De veiligheidsregio heeft inzicht in de beschikbare medewerkers op korte en lange termijn

Bevindingen

Inzicht in de beschikbaarheid op postniveau

Zicht op de beschikbaarheid van vrijwilligers op zowel korte als langere termijn verloopt via de groepschef van de posten. De posten kunnen naar eigen keuze gebruik maken van een groepsapp of roostersystemen om de beschikbaarheid te monitoren. Een pilot waarbij de zogeheten Precompager⁶ wordt gebruikt, is afgerond en de toepassing ervan wordt met maatwerk geïmplementeerd. Op deze wijze krijgen de groepschefs van de posten inzicht in de acute beschikbaarheid en de paraatheid op korte termijn.

Enkele posten hebben voldoende beschikbaarheid gegarandeerd door middel van een piket (Culemborg en Tiel in avond/weekend/nacht) of met een piket voor een aantal functies.

⁶ Dit is een alarmontvanger die de mogelijkheid heeft om door één druk op de knop aan te geven of men bij een alarmering opkomt of niet. Daarnaast kan de gebruiker zijn niet beschikbare dagen (en of uren van de dag) aangeven. Het systeem maakt dan binnen korte tijd een berekening of er voldoende bezetting is. Wanneer er onderbezetting dreigt, krijgt de verantwoordelijke binnen het korps een melding van de situatie. Ook kunnen deze gegevens direct gekoppeld worden naar de meldkamer, zodat deze bij onderbezetting direct een andere eenheid kan alarmeren. Regio's maken wisselend gebruik van deze mogelijkheden.

De beschikbaarheid op lange termijn wordt ook bewaakt door de groepschef. De groepschef vraagt vrijwilligers regelmatig naar wat hun verwachting is over de verwachte beschikbaarheid op lange termijn.

Beschikbaarheid op regionaal niveau

De meldkamer heeft door middel van een dashboard inzichtelijk welke posten buiten dienst staan. Deze informatie wordt direct gedeeld met de commandant brandweer. Vanuit de AG5-software kan de beschikbaarheid (op regionaal niveau) in de 'warme situatie' achteraf (op basis van feitelijke uitrukgegevens) inzichtelijk worden gemaakt. Op regionaal niveau is er verder geen zicht op de actuele beschikbaarheid van personeel en de prognose van de beschikbaarheid op korte en lange termijn. De ambitie van de regio is wel om hier meer zicht op te gaan krijgen.

Toetspunt 17

De veiligheidsregio neemt maatregelen bij (dreigende) acute problemen in de beschikbaarheid van personeel

Bevindingen

Om acute beschikbaarheidsproblemen op te lossen kan de groepschef collega's benaderen met als doel het probleem op te lossen.

De veiligheidsregio beschikt over een pool van flexwerkers (beroepspersoneel) die tijdelijk geplaatst kunnen worden op een post. De groepschef van een post met een beschikbaarheidsprobleem moet daartoe verzoeken bij het centrale team Operationele Dienst. Dit zorgt er vervolgens voor dat een of meer medewerkers uit de 'flexpool' tijdelijk op de post geplaatst worden.

Het monitoren en evalueren van de bovenstaande maatregelen op het beoogde resultaat gebeurt nog niet. De regio geeft aan dat dit nog een ontwikkelpunt is.

Indien een acuut beschikbaarheidsprobleem niet kan worden opgelost, dan dient de groepschef de post buiten dienst te melden bij de meldkamer. De meldkamer geeft dit vervolgens door aan de commandant brandweer. Deze treedt in overleg met de groepschef als blijkt dat de betreffende post regelmatig buiten dienst wordt gemeld.

Toetspunt 18

De veiligheidsregio analyseert de beschikbaarheid gedurende langere tijd om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering daarvan

Bevindingen

De regio gebruikt de uitrukgegevens uit de AG5-software om inzicht te krijgen in de historische beschikbaarheid. Op basis van deze gegevens gaat de groepschef in gesprek met vrijwilligers die weinig beschikbaar blijken te zijn met als doel om een oplossing voor dit probleem te vinden.

De regio analyseert op centraal niveau niet de beschikbaarheid op korte en langere termijn.

De regio zoekt naar manieren om beter te kunnen te sturen op het thema beschikbaarheid. De regio houdt in het aannemebeleid rekening met de mate waarop kandidaten beschikbaar kunnen zijn voor de brandweer.

Toetspunt 19

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de feitelijke beschikbaarheid van het personeel gedurende het jaar en de genomen maatregelen bij problemen daarin

Bevindingen

De portefeuillehouders van de brandweer hebben maandelijks overleg met de burgemeesters. Daarin komt ook het thema beschikbaarheid van personeel aan de orde. Deze portefeuillehouders worden op hun beurt gevoed door de groepschefs van de posten met informatie hierover.

De VRGZ stelt ten behoeve van het bestuur geen afzonderlijke rapportage op over de beschikbaarheid van personeel.

I

Bijlage Enquête brandweerpersoneel

Het repressief optreden van de brandweer bevat per definitie een bepaalde mate van onveiligheid. Het is aan de werkgevers, de veiligheidsregio's, om de veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk te beperken en het brandweerpersoneel adequaat te informeren en voor te bereiden op onveilige situaties in het werk door middel van opleidingen, oefeningen en trainingen. Dit is een algemene verplichting vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

Indien een veiligheidsregio wil besluiten tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden, mag zij daarbij geen afbreuk doen aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dit is als nadrukkelijke voorwaarde opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Deels kan dit worden bereikt door middel van objectief te beoordelen acties, zoals een deugdelijke risico-inventarisatie en -evaluatie en maatregelen om de geconstateerde risico's te beperken. Echter, ook de veiligheidsgevoelens van deze mensen spelen hierin een belangrijke rol. Om daarop zicht te krijgen heeft de Inspectie JenV een internet-enquête uitgezet onder het gehele brandweerpersoneel in alle veiligheidsregio's dat dienst doet op een basisbrandweereenheid. Niet alleen onder de brandweermensen die daadwerkelijk dienst doen op een afwijkend samengestelde basisbrandweereenheid, maar ook onder hen die daarmee (nog) geen ervaring hebben.

De vragen in de internet-enquête hebben betrekking op:

- Algemene gegevens, zoals leeftijd en dienstjaren en of de respondent beroepsmatig of als vrijwilliger aan de brandweer verbonden is.
- De soort voertuigen waarmee de respondent uitrukt (TS6, TS4, TS2/SIV).
- Of de respondent een speciale opleiding of oefening heeft genoten als hij/zij uitrukt met een ander voertuig dan de TS6 en hoe deze die opleiding en oefening waardeert.
- Of de respondent zich in het algemeen veilig voelt bij zijn/haar repressieve werkzaamheden.
- Of de respondent zich wel eens onveilig heeft gevoeld, of hij/zij dat gemeld heeft en wat er met die melding is gedaan.
- Een aantal stellingen over de veiligheid bij repressief optreden.

De Inspectie JenV analyseert een aantal van de gevraagde gegevens op regionaal niveau en andere gegevens op landelijk niveau. De gegevens die beïnvloed worden door specifieke regionale omstandigheden (door de wijze van organiseren van de repressieve organisatie) zijn in dit regiobeeld weergegeven.

Algemene gegevens

- De enquête is uitgezet onder 866 medewerkers.
- 398 medewerkers hebben de enquête ingevuld, dit is een respons van 46%.
- 371 (93%) van de respondenten doen vooral dienst op een TS6.
- 27 (7%) van de respondenten doen vooral dienst op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting (TS4).
- 342 (86%) van de respondenten zijn vrijwilliger en 56 (14%) zijn beroeps.

Opleiding en oefening voor het optreden met een afwijkende voertuigbezetting

- Van de 27 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 22 (81%) aan hiervoor een speciale opleiding te hebben ontvangen. 20 (91%) van de 22 geven aan dat die opleiding hen voldoende heeft voorbereid op de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.
- Van de 27 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 18 (67%) aan hiervoor speciaal geoefend te worden. 17 (91%) van de 18 geven aan dat zij zich voldoende geoefend vinden voor de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.

Vinden de respondenten optreden met een afwijkende voertuigbezetting onveiliger dan met een TS6?

Afwijkende voertuigbezetting

- 10 (37%) van de 27 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, geven aan dat zij dat niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 15 (56%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 2 (7%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Standaard voertuigbezetting

- 55 (15%) van de 371 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een standaard voertuigbezetting, geven aan dat zij het optreden met minder dan zes personen niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 248 (67%) geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 68 (18%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Veiligheid heeft de hoogste prioriteit binnen onze organisatie

- 321 (87%) van de medewerkers die vooral dienst doen op een TS6 zijn het eens met deze stelling;
- 19 (70%) van de medewerkers die vooral dienst doen met een afwijkende voertuigbezetting zijn het hier mee eens.

II

Bijlage Afkortingen

Afkorting

Bvr
Inspectie JenV
OR
RI&E
SIV
TS
UoM
VB
VRGZ
Wvr

Betekenis

Besluit veiligheidsregio's
Inspectie Justitie en Veiligheid
Ondernemingsraad
Risico-inventarisatie en -evaluatie
Snel interventievoertuig
Tankautospuut
Uitruk op Maat
Veiligheidsberaad
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Wet veiligheidsregio's

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*